

Akademik Özyeterlilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Özyeterlilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16565>

Özet

Akademik Özyeterlilik Ölçeği (AÖYÖ), öğrencilerin akademik görevleri başarıyla yerine getirebileceklerine dair inanç düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Gülay Ekici tarafından orijinal bir ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarıyla yapılmıştır. Ölçek, toplam 33 maddeden ve 3 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin iç tutarlılık ve yapısal geçerlik açısından güçlü kanıtlar sunduğunu göstermektedir.

Ölçek, bireylerin akademik başarı beklentilerini, sınıf içi etkileşimlerini ve teknik yeterliliklerini ölçerek, akademik motivasyon ve performans araştırmalarına önemli katkılar sağlamaktadır. Uyarlama çalışması 2012 yılında yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Akademik Öz-Yeterlilik, Öz-Yeterlilik, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Eğitim Psikolojisi

Yazarlar

Gülay Ekici

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin akademik ortamlarda karşılaştıkları çeşitli görevler ve zorluklar karşısındaki **öz-yeterlilik** inançlarının nicel olarak değerlendirilmesidir. Akademik öz-yeterlilik, öğrencilerin belirli bir öğrenme etkinliğini veya akademik performans başarıyla tamamlama yeteneklerine dair kişisel yargıların ifade eder.

Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısının ve psikometrik özelliklerinin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu sağlayarak, eğitim psikolojisi alanındaki araştırmacılara güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Akademik Özyeterlilik Ölçeği, Albert Bandura'nın geliştirdiği **Öz-Yeterlilik** (Self-Efficacy) psikolojik yapısının akademik bağlamda ölçmektedir. Bu yapı, öğrencinin ders materyallerini anlama, not tutma, sınıf tartışmalarına katılma ve teknik araçları kullanma gibi spesifik akademik faaliyetlerdeki yeterlilik yargılarını kapsar.

Ölçek, akademik yeterliliği üç ana faktör veya alt boyutta incelemektedir. Bu boyutlar, öğrencinin

sosyal, bilişsel ve teknik alanlardaki öz-yeterlilik algılarının ayrı ayrı değerlendirilmeye olanak tanır. Ölçeğin 33 maddesi bu üç alt boyuta dağılmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, Türkçeye uyarlama sürecinde titizlikle yürütülmüştür. Ölçeğin teorik yapısının destekleyen en önemli kanıtlar, **yapı geçerliliği** analizleri yoluyla elde edilmiştir. Yapı geçerliliğine ilişkin bulgular, ölçme aracının gerçekten de ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı ölçtüğünü göstermek amacıyla **faktör analizi** kullanılarak belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular, ölçeğin orijinal yapısına uygun olarak akademik öz-yeterliliğin temel bileşenlerini Türkiye bağlamında da temsil edebildiğini ortaya koymuştur. Bu durum, ölçeğin akademik araştırmalarda güvenle kullanılabilmesini işaret etmektedir.

Güvenilirlik

Akademik Özyeterlilik Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alpha** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin geneli için Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı **.86** olarak hesaplanmıştır.

Bu katsayı, psikometrik standartlara göre oldukça yüksek ve kabul edilebilir bir iç tutarlılık düzeyine işaret etmektedir. Bu sonuç, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçeğin güvenilir bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal özellikleri, keşfedici **faktör analizi** ile incelenmiştir. Bu analiz, ölçeğin akademik öz-yeterliliği temsil eden üç temel alt boyuttan oluştuğunu doğrulamıştır. Bu alt boyutlar ve bunlara karşılık gelen madde sayıları şunlardır:

Sosyal statü boyutu (10 madde): Bu boyut, öğrencilerin sınıf tartışmasına katılma, sosyal etkileşim kurma ve akademik ortamda kendilerini ifade etme yeterliklerini ölçer.

Bilişsel uygulamalar boyutu (19 madde): Bu boyut, ders sırasında düzenli not tutma, materyalleri organize etme, özetleme ve anlama gibi temel öğrenme ve bilişsel becerilere olan inancını kapsar.

Teknik beceriler boyutu (4 madde): Bu boyut, özellikle bilgisayar kullanma ve modern akademik ortamlarda gerekli olan teknolojik araçları etkili bir şekilde kullanma yeterliliğine olan inancını ölçer.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 5'li Likert Ölçeği

Derecelendirme: 1= oldukça az - 5= oldukça fazla

Language Available: Türkçe

Population Group: Akademik ortamdaki öğrenciler (Yükseköğretim veya benzeri düzeyler için uygundur)

Age Group: Yetişkinler ve Genç Yetişkinler (Akademik hayata dahil olanlar)

Population Details: Uyarılma çalışması yapılıd?? popülasyon öğrencilerden oluşmaktadır.

Test Methodology: Öz-bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan anket formu.

Anahtar Kelimeler

Akademik Performans, Öz-Yeterlilik, Sosyal Statü, Bilişsel Uygulamalar, Teknik Beceriler, Uyarılma Çalışması

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gülay Ekici

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: gulayekici@yahoo.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2012 (Uyarılma çalışması yayın yılı)

İzinler ve Ücret: Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Gülay Ekici ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Ekici, G. (2012). Akademik Öz-Yeterlilik Ölçeği: Türkçeye uyarılma, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43 , 174-185. Makalenin orijinaline bu bağlantıdan ulaşılabilir: efdergi.hacettepe.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: akademik-ozyeterlilik-olcegi-toad.pdf

Akademik Özyeterlilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplam 3 alt boyut ve 33 maddeden oluşmaktadır:

Sosyal statü boyutu (10 madde): Örnek madde: Sınıf tartışmasına katılma.

Bilişsel uygulamalar boyutu (19 madde): Örnek madde: Ders sırasında düzenli not tutma.

Teknik beceriler boyutu (4 madde): Örnek madde: Bilgisayar kullanma.

ARABPSYCHOLOGY.COM